

RETSPOLITISK

www.retspolitik.dk

FORENING

HØRINGSSVAR

ad

Lov om ændring af retsplejeloven (Øget beskyttelse af vidner)

Sagsnr. 2017-730-0101

1. Indledning.

Retspolitisk Forening skal indledningsvis bemærke, at foreningens principielle holdning til fuldständig anonymisering af vidner er, at denne ikke bør kunne foretages, da anklagemyndighedens anmodning til retten herom næppe vil blive fremsat, medmindre det pågældende vidne udgør en vægtig del af bevisførelsen. Det vil således kun i uhyre sjældne tilfælde forekomme, at total anonymisering af et vidne ikke kan antages at have betydning for tiltaltes forsvar. Dette fremgår da også af forslaget bemærkninger s. 6, hvor det anføres: ” En tilstrækkelig vidnebeskyttelse kan således være af afgørende

betydning, både for vidnet og for rettens muligheder for at få alle de oplysninger frem, der er *nødvendige* for, at strafskyldige kan drages til ansvar”). Dette fremgik også af bemærkningerne til (L 124 2010-2011), hvor det hedder: ”For det andet drejer det sig om hensynet til retshåndhævelsen. Hvis et vidne på grund af frygt ikke tør afgive forklaring, *kan det således medføre, at anklagemyndigheden ikke kan bevise gerningsmandens skyld*”. Noget selvmotsigende anføres det dog senere, at: ” Det indebærer bl.a., at en vidneforklaring, der er afgivet af et anonymt vidne fortsat ikke kan udgøre det eneste eller det afgørende bevis ved domfældelse”. (Rpf’s kursiveringer).

Den retstilstand, der var gældende efter lov nr. 273 af 13. maj 1987, bør efter foreningens opfattelse søges genskabt.

2. Bemærkninger til lovforslagets enkelte punkter.

Set i forhold til *den gældende retstilstand* forekommer en forøget vidnebeskyttelse logisk, omend lovforslaget set ud fra denne synsvinkel i flere tilfælde kun indeholder præciseringer.

Ad nr. 1. Den foreslåede ændring af rpl. § 28 b stk. 3 fra ”kan endvidere” til ”skal” forekommer overflødig, da retten fortsat skal skønne over, hvorvidt en udelukkelse af bestemte personer og grupper er nødvendig for at opnå en sandfærdig forklaring af et vidne. Det forekommer vanskeligt at forestille sig en situation, hvor retten nok skønner dette, men undlader at træffe afgørelse herom.

Ad nr. 2-3. Foreningen har ingen bemærkninger.

Ad nr. 4. Adgangen til i forhold til sigtede/tiltalte at anonymisere vidneforklaringer m.m. til politi-rapporter eksisterer allerede ved mulighederne for udstedelse af forsvarerpålæg. Som noget nyt foreslås, at retsplejelovens § 729 a, stk. 4, ændres, således at det udtrykkeligt fremgår, at hensynet

til et vidnes sikkerhed kan danne grundlag for meddelelse af pålæg til forsvareren om ikke at videregive oplysninger om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl. Det anføres videre i bemærkningerne s. 9, at ” Det er hensigten, at politiet skal gøre brug af denne mulighed i tilfælde, hvor anklagemyndigheden under hovedforhandlingen agter at anmode retten om at bestemme, at de nævnte oplysninger ikke må meddeles tiltalte, jf. § 856” Begrundelsen er, at hvis der ikke er opmærksomhed på at beskytte disse oplysninger allerede fra sagens begyndelse, vil den sigtede herigennem kunne få kendskab til oplysningerne på et tidspunkt, hvor spørgsmålet om navne- og adressebeskyttelse endnu ikke er afklaret. Argumentationen forekommer uforståelig og indbydes modstridende. I praksis vil efterforskningen givetvis indebære udfærdigelsen af en række politirapporter med navne og adresseoplysninger på vidner. Hvorvidt oplysninger, herunder navne- og adresseoplysninger, fra alle politirapporter skal fremlægges i retten, kan vel næppe afgøres før ved slutningen af efterforskningen, hvor anklagemyndigheden har et tilstrækkeligt overblik til at anmode retten om anonymisering efter § 856. Politiet vil derfor efter den foreslåede bestemmelse blive tilskyndet til at udstede flere og tidligere forsvarerpålæg end nødvendigt for at være på den sikre side med hensyn til vidnesikkerhed, uagtet, at denne senere viser sig ikke at være relevant for sagen. Dette vil utvivlsomt vanskeliggøre forsvarrets arbejde under efterforskningen samt medføre, at sådanne pålæg i yderligere omfang indbringes for retten. Foreningen skal henstille, at bestemmelsen udgår af lovforslaget.

Ad nr. 5-6. Foreningen har ingen bemærkninger.

Ad nr. 8. Foreningen finder det væsentligt at såvel politi- som fængselspersonale, der er nødvendige vidner i mange sager, beskyttes bedst muligt. Foreningen kan tiltræde den foreslåede ordning for fængselspersonale. Det skal dog bemærkes, at anonymisering af vidneidentitet på politi- og fængselspersonale under alle omstændigheder forekommer illusorisk, da det må formodes, at tiltalte ved flere lejligheder har stiftet bekendtskab med de pågældende og er i stand til at identificere vidnet på anden vis, jf. bemærkningerne s. 15, hvor det anføres:” Det må dog antages, at det i langt de fleste tilfælde vil være muligt for den tiltalte at identificere den pågældende fængselsbetjent på andet grundlag end ved oplysning om efternavn og adresse, eksempelvis ved forevisning af et fotografi af vidnet”.

Ad nr. 9-14. Foreningen har ingen bemærkninger.

3. Afslutning.

Samlet set finder Retspolitisk Forening ikke, at dette lovforslag tilvejebringer en væsentlig bedre beskyttelse af vidner eller deres pårørende med undtagelse af de foreslåede bestemmelser om fængselspersonales vidneførsel. Foreningen forstår samlet set derfor lovforslaget som et udtryk for, at mulighederne indenfor almindeligt accepterede retsstatslige rammer for yderligere at beskytte vidner ikke i afgørende grad kan udvides.

København, den 18. januar 2018

Bjørn Elmquist
Formand

Leif Hermann
Medlem af bestyrelsen